

Handlingsplan 2010

Handlingsplan 2010

2010

Handlingsplan 2010

© 2010 Danmarks Evalueringsinstitut

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævn's anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Indhold

1	Indledning	5
2	Dagtilbud for børn	6
3	Grundskole	9
4	Ungdomsuddannelser	10
5	Videregående uddannelser	12
6	Voksen- og efteruddannelser	13
7	Tværgående projekter	14
8	Internationale netværk	16
9	Oversigt over projekter	18

1 Indledning

EVA, Danmarks Evalueringsinstitut, præsenterer her sin handlingsplan for 2010. Handlingsplanen er behandlet af EVA's bestyrelse og repræsentantskab.

EVA's handlingsplan beskriver instituttets arbejdsprogram for det kommende år og har til formål at give EVA's interessenter, skoler, institutioner og andre et indblik i vores kommende projekter og den sammenhæng de indgår i. I lighed med 2009 sætter vi i 2010 projekter i gang på dagtilbudsområdet og på alle uddannelsesområder – fra grundskole over ungdomsuddannelser og videregående uddannelser til voksen- og efteruddannelse.

Ud over de projekter som fremgår af handlingsplanen, har EVA en række faste opgaver, herunder SU-vurderinger for Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, arbejdsmiljøvurderinger for Arbejdstilsynet og vurdering af kurser og uddannelser for udlændinge for Integrationsministeriet. EVA gennemfører derudover rekvirerede opgaver som indtægtsdækket virksomhed. På vores hjemmeside kan du læse mere om de rådgivningsopgaver og konsulentydelser vi påtager os.

Projekterne i handlingsplanen afspejler EVA's dobbelte opgave: dels at indsamle, bearbejde og formidle viden om uddannelse og evaluering, dels at styrke uddannelsesinstitutionernes kapacitet og kompetence til løbende evaluering af egne aktiviteter. På EVA ser vi det som et kredsløb: Undervisere, ledere og andre aktører bidrager til EVA's evalueringer og undersøgelser ved at stille deres viden og ressourcer til rådighed. Den viden EVA udvikler, gives tilbage til institutionerne gennem rapporter og gennem udviklingsaktiviteter der styrker kvaliteten af uddannelse, undervisning og dagtilbud. Vores evalueringer skal ikke blot bringe ny viden, denne viden skal også nyttiggøres og bruges i praksis.

Derudover afspejler handlingsplanen en fortsat ambition om at fokusere mere på resultater og effekter af indsatser og på udvikling af tværgående viden. I 2010 har vi sat særlig fokus på tværgående viden om frafald og negativ social arv.

Som noget nyt i handlingsplanen indgår EVA's internationale netværk. EVA har løbende fulgt den internationale udvikling og været aktiv i en række internationale aktiviteter og netværk. I handlingsplanen beskriver vi de internationale netværk vi i særlig grad prioriterer i 2010. Netværksdeltagelsen bidrager til at styrke vores position som nationalt videnscenter for international udvikling. Ud over at bidrage til den internationale udvikling inden for kvalitetsarbejde i uddannelsessystemet giver den mulighed for at kvalificere og perspektivere de nationale indsatser og faglige debatter.

Sidst i handlingsplanen findes en oversigt over projekter fra denne og den forrige handlingsplan. Yderligere oplysninger om tidligere projekter og publikationer findes på vores hjemmeside, www.eva.dk.

Ane Arnth Jensen
Formand for EVA's bestyrelse

Agi Csonka
Direktør for EVA

2 Dagtilbud for børn

Følgende projekter blev sat i gang på dagtilbudsområdet med EVA's handlingsplan for 2009:

- Undersøgelser af sprogvurderinger af treårige
- Årsrapporten Bakspejlet og konference
- Evaluering af udviklingsprojekter under "Bedre kvalitet i dagtilbud"
- Evaluering af kommunernes håndtering af evalueringer af de pædagogiske læreplaner
- EVA-dag til alle kommuner
- Værktøjer til forældrevinkler på dagtilbud og kvalitet.

Med handlingsplanen for 2010 sætter vi følgende projekter i gang:

Sprogvurderinger og sprogstimulering i dagtilbud

Med dagtilbudsloven fra august 2007 blev kommunerne forpligtet til at tilbyde alle treårige børn en sprogvurdering. De børn der viser sig ikke at have et alderssvarende sprog, skal tilbydes sprogstimulering af fx pædagoger i daginstitutionen eller af talehørepædagoger i regi af PPR.

I 2007-09 har EVA gennem forskellige undersøgelser fulgt udviklingen i hvordan kommunerne har implementeret loven om at tilbyde en sprogvurdering til alle treårige og efterfølgende sprogstimulering til de børn der har behov for det. Også i 2010 vil vi sætte et projekt i gang der fokuserer på kommuners og dagtilbuds arbejde med børns sprogudvikling. Projektet består af tre delprojekter: en evaluering, et følgestudie og en national opgørelse af de treåriges behov for sprogstimulering.

a. Evaluering af sprogstimulering i PPR-regi

Evalueringen sætter fokus på de sprogstimuleringsindsatser der er målrettet børn med et særligt behov for sprogstimulering, herunder tosprogede børn, og som sker i regi af PPR. Evalueringen vil på baggrund af undersøgelser i udvalgte kommuner og dagtilbud tegne en sproglig og social profil af de børn der særligt har behov for sprogstimulering, og afdække og vurdere tilrettelæggelsen, organiseringen og effekten af sprogstimuleringsindsatserne.

Evalueringen vil bidrage med viden om hvordan man i kommunerne håndterer de børn der særligt har behov for sprogstimulering, herunder tosprogede børn, og hvordan konkrete sprogstimuleringsindsatser i regi af PPR kan tilrettelægges.

b. Følgestudie af børn på 3-6 år der modtager sprogstimulering

Med dette følgestudie vil vi gennem ca. tre år følge et antal børn der på baggrund af en sprogvurdering i treårsalderen modtager sprogstimulerende tilbud. Studiet vil afdække hvilke indsatser børnene tilbydes, hvordan indsatserne organiseres og tilrettelægges, hvordan forældrene inddrages, og hvordan viden overdrages ved skolestart mv. Studiet afsluttes når børnene begynder i skole, og de kortlagte indsatser kan sammenholdes med resultatet af barnets sprogvurdering ved skolestart.

Studiet vil bidrage med detaljeret viden om det forløb som børn gennemgår fra en sprogvurdering til opfølgende indsatser til styrkelse af deres sproglige udvikling, og om det har en positiv effekt på deres sproglige udvikling.

c. En national opgørelse af sprogvurderinger og de treåriges behov for sprogstimulering

Undersøgelsen er årligt tilbagevendende og har til formål at tegne et nationalt billede af kommunernes tilgange til sprogvurderinger og sprogstimulering og af hvordan de treårige børn fordeler

sig i forhold til forskellige behov for sprogstimulering. Et særligt fokuspunkt handler om hvordan kommunerne finder de børn der har behov for en sprogstimuleringsindsats.

Evaluering af udviklingsprojekter 2010

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender udmøntede i 2006 "Ansøgningspuljen til bedre kvalitet i dagtilbud", der nu administreres af Indenrigs- og Socialministeriet. Via puljen er der bevilget midler til i alt 84 udviklingsprojekter der sigter mod at forbedre kvaliteten i dagtilbud.

EVA satte i 2007 et treårigt evalueringsforløb i gang med henblik på at opsamle og formidle positive og negative erfaringer fra projekterne og vurdere projekternes processer og resultater.

I 2007 identificerede vi fællestræk ved projekterne og kortlagde projekternes faglige hypoteser om hvordan kvalitet i dagtilbud kan forbedres. De faglige hypoteser blev gjort til genstand for en forskningsmæssig perspektivering. Desuden blev der etableret et evalueringsgrundlag for de kommende år. Evalueringsgrundlaget indeholder de kriterier – både tværgående og projektspecifikke – som ligger til grund for caseevalueringer af 21 udvalgte projekter der blev sat i gang i 2008.

I 2008-09 har der været fokus på caseevalueringerne af de udvalgte projekter. Caseevalueringerne har til formål at vurdere projekternes processer og resultater og opsamle bæredygtige metoder og eksempler på god praksis inden for hvert af puljens fire temaer. Desuden udgav vi i foråret 2009 *En lærerig vej til resultater. Håndbog i evaluering ved hjælp af indsats-teori*, som trækker på erfaringerne med den metodiske tilgang i evalueringen.

I 2010 afsluttes det treårige evalueringsforløb med publikationer der sammenfatter kortlægningen og caseevalueringerne, bl.a. et inspirationskatalog med viden og pædagogiske metoder i forhold til de fire temaer fra den samlede projektpulje.

Årsrapporten Bakspejlet – vidensformidling i magasin, conference og artikler

For at fremme en stærkere vidensbaseret af det pædagogiske arbejde i dagtilbud har EVA i de seneste to år udgivet magasinet *Bakspejlet*. Magasinet samler resultaterne fra EVA's arbejde på dagtilbudsområdet, formidler resultater fra den seneste forskning og giver en oversigt over kvalitetsvurderet skandinavisk forskning der er offentliggjort inden for det seneste år. I 2009 holdt vi også en conference på baggrund af indholdet i *Bakspejlet* og offentliggjorde et antal artikler med udgangspunkt i den kvalitetsvurderede forskning.

I 2010 vil vi igen få gennemført en kortlægning og kvalitetsvurdering af den skandinaviske forskning på dagtilbudsområdet og udarbejde magasinet *Bakspejlet*, en conference og en artikelrække. Magasinet, konferencen og de løbende artikler retter sig mod dagtilbudsledere og medarbejdere på forvaltningsniveau og bidrager med solid og handlingsrettet viden der kan bruges direkte i det pædagogiske arbejde. Forskningskortlægningen bidrager også til at skabe et overblik over den eksisterende forsknings profil der kan danne grundlag for beslutninger om fremtidige forskningssatsninger.

EVA-dag til alle kommuner

Dagtilbud og kommunale forvaltninger er de senere år blevet stillet over for en række nye krav om evaluering og kvalitetsudvikling af deres praksis. EVA oplever at der blandt både dagtilbud og forvaltninger er et behov for at få formidlet resultater fra EVA's projekter og viden om evaluering der rækker videre end det der opfyldes gennem skriftlige publikationer.

I 2010 tilbyder vi – ligesom i 2008 og 2009 – hver kommune at deltage i en EVA-dag med fokus på dagtilbudsområdet. EVA-dagen er en direkte og meget konkret måde at formidle den viden vi opbygger ved at gennemføre projekter på området, og at bidrage til at denne viden kan anvendes til at udvikle kvaliteten på dagtilbudsområdet i den enkelte kommune.

EVA-dagen vil over tid desuden give os en ret præcis og unik viden om status og udviklingsbehov på dagtilbudsområdet som kan formidles til og anvendes på både lokalt og centralt niveau i den fortsatte udvikling af området.

Vi tilrettelægger dagen sammen med den enkelte kommune med udgangspunkt i de specifikke behov kommunen har. Målgruppen for EVA-dagen kan således både være dagtilbudsledere, forvaltningsmedarbejdere mv.

Evaluering af kvalitet i dagplejen

For ca. 66.000 børn i Danmark mellem nul og tre år består dagtilbuddet af en dagplejeplads. Dagplejen er reguleret af de samme bestemmelser som daginstitutionerne i forhold til arbejdet med pædagogiske læreplaner, dokumentations- og evalueringsopgaver, sprogvurderinger og børnemiljø mv. Der er imidlertid ikke udviklet systematisk viden om dagplejen og de særlige betingelser der gør sig gældende i forhold til at løse disse opgaver og at sikre og udvikle kvaliteten af denne særlige dagtilbudsform.

Denne evaluering vil afdække og vurdere kommuners arbejde med at kvalitetssikre og udvikle dagplejen, bl.a. arbejdet med de lovbundne opgaver. Evalueringen vil bidrage med både viden om de muligheder og udfordringer der er ved at skabe kvalitet i dagplejen, og konkrete idéer til hvordan kommunerne kan styrke deres arbejde med kvalitetssikring og -udvikling af dagplejen.

Fortællinger som dokumentation af faglig kvalitet og resultater

Gennem de seneste år har der på både landsplan og kommunalt plan været en stigende interesse for at finde frem til dokumentationsformer i dagtilbud som både giver mening for det pædagogiske personale, og som samtidig kan informere andre aktører uden for dagtilbuddene, fx kommunalpolitikere, om resultaterne af pædagogisk arbejde. En del initiativer har handlet om at finde frem til kvantificerbare dokumentationsformer, men det har været en udfordring, som endnu ikke er løst, at finde meningsfulde kvantitative kvalitetsindikatorer på området.

Parallelt med disse bestræbelser er flere og flere dagtilbud begyndt at arbejde med skriftlige fortællinger som en måde at dokumentere det pædagogiske arbejde og børns læring og udvikling. Denne dokumentationsform har forskellige betegnelser med "praksisfortællinger" og "læringshistorier" som de mest almindelige. Erfaringer fra ind- og udland viser at disse fortællinger er en unik mulighed for at indfange den kompleksitet der kendetegner pædagogiske indsatser, på en meningsfuld og handlingsrettet måde. Personalet finder det ofte let at arbejde med fortællinger hvor de sætter fokus på børnene i konkrete situationer. Erfaringerne viser også at forældre og andre interessenter rundt om dagtilbuddet oplever fortællingerne som en meget informativ dokumentationsform. En udfordring ved fortællinger som dokumentationsform er dog hvordan de kan gøres brugbare i forhold til forvaltningens og kommunalpolitikeres styring af dagtilbudsområdet. Netop fordi fortællingerne er situationsnære og rige på detaljer, kan det være svært at håndtere dem på mere overordnede styringsniveauer.

Projektets formål er at videreudvikle fortællinger som dokumentationsform så de kan indfange sammenhænge mellem det pædagogiske arbejde og de virkninger det har på børns udvikling og læring. Projektet vil desuden udvikle metoder til at generalisere information på tværs af flere fortællinger så det bliver muligt at håndtere denne type kvalitative dokumentation i en styringssammenhæng. Projektet vil resultere i en vejledende publikation til dagtilbud og kommuner der vil udvikle fortællinger som dokumentation så de kan bruges både til udvikling af det pædagogiske arbejde og som grundlag for kommunalbestyrelsens styringsopgave.

3 Grundskole

Med EVA's handlingsplan for 2009 blev der efter aftale med formandskabet for Skolerådet sat følgende projekter i gang på grundskoleområdet:

- Undersøgelse af særlige ressourcepersoner
- Undersøgelse af brugen af undervisningsmidler
- Undersøgelse af elevernes alsidige udvikling
- Undersøgelse af kommunale kvalitetsrapporter.

Desuden satte EVA følgende projekt i gang:

- EVA-dag til alle kommuner.

Følgende projekter sættes i gang i 2010 efter aftale med formandskabet for Skolerådet:

- Evaluering af undervisningsdifferentiering i folkeskolen
- Evaluering af de nye læreres møde med praksis
- Evaluering af ungdomsskolens heltidsundervisning.

Desuden sætter EVA følgende projekt i gang i 2010:

EVA-dag til alle kommuner

Folkeskoler og kommunale forvaltninger er de senere år blevet stillet over for en række nye krav om evaluering og kvalitetsudvikling af deres praksis. EVA oplever at der blandt både skoler og forvaltninger er et behov for at få formidlet resultater fra EVA's projekter og viden om evaluering der rækker videre end det der opfyldes gennem skriftlige publikationer.

I 2010 tilbyder vi – ligesom i 2009 – hver kommune at deltage i en EVA-dag med fokus på folkeskoleområdet. EVA-dagen er en direkte og meget konkret måde at formidle den viden vi opbygger ved at gennemføre projekter på området, og at bidrage til at denne viden kan anvendes til at udvikle kvaliteten i den enkelte kommunes skolevæsen.

EVA-dagen vil over tid desuden give os en ret præcis og unik viden om status og udviklingsbehov på folkeskoleområdet som kan formidles til og anvendes på både lokalt og centralt niveau i den fortsatte udvikling af området.

Vi tilrettelægger dagen sammen med den enkelte kommune med udgangspunkt i de specifikke behov kommunen har. Målgruppen for EVA-dagen kan således både være pædagogiske konsulenter, skoleledere, udvalgte skoler med et særligt behov mv.

4 Ungdomsuddannelser

Følgende projekter blev sat i gang på ungdomsuddannelsesområdet med EVA's handlingsplan for 2009:

- Evaluering af grundforløbspakker på erhvervsuddannelserne
- Kortlægning og evaluering af e-læring og it som pædagogisk redskab på erhvervsuddannelserne
- Evaluering af optagesystemet på gymnasiale uddannelser
- Registerundersøgelse af effekter af gymnasireformen.

Med handlingsplanen for 2010 sætter vi følgende projekter i gang:

Evaluering af skolepraktik i erhvervsuddannelserne

Skolepraktikordningen giver inden for nærmere fastsatte rammer erhvervsuddannelserne mulighed for at tilbyde skolepraktik til de elever som ikke kan få eller har måttet afbryde et praktikforløb i en virksomhed. Behovet for og omfanget af skolepraktik er i høj grad konjunkturafhængigt, forstået på den måde at antallet af elever der har behov for skolepraktik, stiger når virksomhederne tilbyder færre praktikpladser. Ikke mindst i en periode med mangel på praktikpladser er det derfor særdeles vigtigt at sikre den bedst mulige kvalitet i skolepraktikken.

Formålet med denne evaluering er at undersøge og vurdere de forhold der har betydning for kvaliteten i skolepraktikken, især i forhold til elevernes efterfølgende overgang til arbejdsmarkedet. Evalueringen vil afdække skolernes forvaltning af de kriterier der ligger til grund for tilbud om skolepraktik (EMMA-kriterierne). Den vil desuden belyse hvordan skolerne tilrettelægger skolepraktikken som praksisnære forløb og inddrager forskellige former for delepraktik. Evalueringen vil fremdrage eksempler på god praksis der kan inspirere skolerne i deres fortsatte arbejde med at tilrettelægge skolepraktikforløb.

Undersøgelse af erhvervsuddannelsernes tilbud til elever med gode forudsætninger for uddannelse

Erhvervsuddannelserne skal tilbyde attraktive og tilpassede uddannelsesforløb til alle elever, både elever der har behov for særlig støtte, og elever der har gode forudsætninger for uddannelse, og som fx har mulighed for at følge undervisning på højere niveau.

I debatten om erhvervsuddannelserne antages imidlertid ofte at uddannelserne har svært ved at tiltrække elever med gode forudsætninger for uddannelse. Der er da også en tendens til at flere af disse elever først vælger en gymnasial uddannelse og senere springer fra og vælger en erhvervsuddannelse. Erhvervsuddannelsen er dermed deres andet valg. Undersøgelser viser desuden at erhvervsuddannelserne kan have svært ved at fastholde elever med gode forudsætninger for uddannelse.

I denne undersøgelse vil vi analysere og vurdere hvad erhvervsuddannelserne gør for at tiltrække og fastholde elever med gode forudsætninger. Undersøgelsen vil sætte fokus på hvordan erhvervsuddannelserne arbejder med differentiering i forhold til elever med gode forudsætninger, både på forskellige typer af indgange og på de enkelte hold. Undersøgelsen vil kortlægge hvor stor andelen af elever med gode forudsætninger er, og hvilke tilbud uddannelserne har til denne gruppe.

Formålet med undersøgelsen er at skærpe fokus på og kvalificere debatten om tilbuddene til elever med gode forudsætninger, at inspirere skolerne i dette arbejde og at give input til Undervisningsministeriet og de faglige udvalg i forhold til at styrke tilbuddene til denne elevgruppe.

Antologi om perspektiver på gymnasireformen

I de seneste år har EVA gennemført en del projekter om gymnasireformen. Størstedelen af projekterne har bidraget direkte til de politiske processer i forbindelse med revisioner af gymnasireformen. Også inden for forskningen har der været stort fokus på gymnasireformen, og der er behov for at samle op på de mange vinkler og perspektiver på gymnasireformen som de forskellige analyser har bidraget med.

Projektet har til formål at samle op på såvel EVA's egne som en række andre nyere undersøgelser af gymnasireformen i en antologi der sætter spot på udfordringer og perspektiver i gymnasireformen.

Evaluering af teamorganisering på de gymnasiale uddannelser

EVA's gymnasieevalueringer fra 2008-09 – især evalueringen af gymnasireformen på hhx, htx og stx – peger på at organisering og ledelse er en væsentlig forudsætning for at reformens intentioner kan realiseres. I de uddannelsesbekendtgørelser der trådte i kraft med reformen, er lærerteam skrevet ind som et væsentligt element i skolernes organisering og i forhold til at løfte opgaven med at implementere reformen.

Skolerne har grebet opbygningen af en teamorganisering meget forskelligt an, men det er fælles for de fleste skoler at det at samarbejde i team er en ny måde for lærerne at arbejde på idet de traditionelt har arbejdet alene. Teamorganiseringen kan derfor virke frustrerende for nogle lærere. Teamorganiseringen har også vist sig at medføre en forandret relation – og stille andre krav – til ledelsen på gymnasiet, ligesom der kan være udfordringer forbundet med at en lærer i teamet indtager rollen som teamkoordinator eller teamleder.

EVA vil med denne evaluering fokusere på teamsamarbejdet som led i skolens organisering og dermed give inspiration til det fortsatte arbejde med organisationsudvikling på de gymnasiale uddannelser. Et centralt tema i evalueringen vil være ledelse i – og af – team. Evalueringen skal desuden indeholde en kortlægning af hvordan de gymnasiale uddannelser udmønter kravet om teamorganisering.

Undersøgelse af effekter af gymnasireformen

I 2010 fortsætter EVA den undersøgelse af effekterne af gymnasireformen som blev sat i gang i 2009. Projektet skal undersøge reformens mulige indflydelse på studenternes studievalg, studie gennemførelse og resultater. Gennem en årrække følger vi ved hjælp af registerdata to årgange, én fra den gamle og én fra den nye gymnasieordning, og ser på deres studiemønstre på videregående uddannelser. De første resultater om studenternes studievalg og studiestart vil kunne offentliggøres i 2010.

5 Videregående uddannelser

Følgende projekter blev sat i gang på området for videregående uddannelser med EVA's handlingsplan for 2009:

- Undersøgelse af merit på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser (og i VFV-systemet)
- Udvikling af auditeringskoncept.

Ud over projekterne i EVA's handlingsplan har vi siden 2008 gennemført akkrediteringsvurderinger på erhvervsakademi- og professionsbachelorniveau af såvel eksisterende uddannelser som nye uddannelser og udbud.

Arbejdet med akkrediteringerne fortsætter i 2010, og med handlingsplanen for 2010 sætter vi derudover følgende projekter i gang:

Undersøgelse af indsatser til at fastholde studerende

I regeringens globaliseringsstrategi fra april 2006 er det en målsætning at mindst 50 % af en ungdomsårgang skal gennemføre en videregående uddannelse i 2015. I den sammenhæng er der afsat 40 mio. kr. til indsatser der skal reducere frafald på professionsbacheloruddannelserne. Flere institutioner har sat initiativer i gang til at fastholde studerende. Samtidig er øget gennemførelse et resultatkrav i institutionernes udviklingskontrakter og i akkrediteringerne. Indsatsernes virkning er derfor af stor interesse, både politisk og på institutionerne.

Formålet med undersøgelsen er at kortlægge hvilke indsatser der er blevet iværksat på området, og at undersøge hvordan udvalgte indsatser virker. Kortlægningen vil dække både erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser og vil dermed kunne bidrage med et vigtigt grundlag for at styrke indsatsen mod frafald.

Erfaringsopsamling om kvalitet i transnational uddannelse

Erhvervsakademier og professionshøjskoler har fra 2009 fået lov hjemmel til at etablere sig som udbydere af danske uddannelser på det internationale uddannelsesmarked. Flere uddannelsesinstitutioner planlægger allerede at udbyde uddannelser i eksempelvis Kina.

Internationalt er der meget viden og erfaring at hente om transnational uddannelse. Derfor vil det være relevant at undersøge hvilke udfordringer institutioner typisk møder i forhold til at sikre kvaliteten af de uddannelser de udbyder i udlandet, fx hvordan institutionerne sikrer uddannelsernes faglige standard og de studerendes rettigheder.

Formålet med dette projekt er at indsamle og formidle internationale erfaringer med at udbyde uddannelser i udlandet som kan inspirere og kvalificere danske institutioners praksis. Projektet vil basere sig på allerede etableret viden i form af forskningsartikler og på erfaringer fra andre kvalitetssikringsinstitutioner i fx England og Australien. Projektet vil også inddrage konkret praksis gennem et eller flere casestudier.

6 Voksen- og efteruddannelser

Følgende projekter blev sat i gang på området for voksen- og efteruddannelser med EVA's handlingsplan for 2009:

- Evaluering af anerkendelse af realkompetence på de almene voksenuddannelser
- Undersøgelse af e-læring inden for voksen- og efteruddannelse.

Med handlingsplanen for 2010 sætter vi følgende projekter i gang:

Evaluering af forberedende voksenundervisning (FVU)

Det er et centralt politisk mål at øge antallet af voksne der modtager grundlæggende undervisning i læsning, skrivning og regning. Indsatsen er gennem de seneste ti år i høj grad foregået i regi af forberedende voksenundervisning (FVU), som EVA evaluerede i 2004-05. Evalueringen konstaterede at FVU-indsatsen ikke levede op til de politiske forventninger, og den blev fulgt op med tre på hinanden følgende årsrapporter om udviklingen på området. FVU-indsatsen har siden undergået en række forandringer. Bl.a. er VUC'ernes rolle blevet styrket i forhold til indsatsen over for voksne med svage læse-, skrive- og regnefærdigheder.

En af de store udfordringer i FVU-systemet er at rekruttere de voksne deltagere. Her viser erfaringer at relevante og fleksible tilbud tæt på de potentielle brugere er en vigtig faktor for rekruttering, og at indgangen til deltagelse ofte er erhvervsrettede uddannelser eller arbejdspladsen. Det understreger vigtigheden af et godt samspil mellem erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner, virksomheder og VUC'er.

I denne evaluering vil vi vurdere FVU-indsatsen med særligt fokus på samspillet mellem VUC'er, erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner og virksomheder i forhold til at styrke uddannelsesindsatsen for læse-, skrive- og regnesvage voksne. Evalueringen vil bidrage med viden om udviklingen i FVU-indsatsen og om hvordan indsatsen kan styrkes og deltagelsen øges.

Evaluering af VEU-centre

I forbindelse med trepartsdrøftelserne i 2006 blev det besluttet at forny rammevilkårene for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelsesinstitutioner så institutionerne prioriterer at udbyde voksen- og efteruddannelse.

Som et konkret initiativ er det besluttet at der skal etableres 8-14 nye VEU-centre fra 1. januar 2010. Centrene placeres på et tilsvarende antal eksisterende institutioner, og samlet set skal de bidrage til at styrke VEU-indsatsens kvalitet og effekt. Det enkelte center skal fungere som én fælles indgang for de virksomheder, ansatte og borgere der bruger voksen- og efteruddannelses-systemet, og skal på den måde skabe større overskuelighed på tværs af uddannelsesudbuddet. Centrene skal desuden have en koordinerende rolle i forbindelse med virksomhedsopsøgende arbejde, markedsføring, behov for undersøgelser inden for området mv.

Etableringen af VEU-centre hænger tæt sammen med en fornyet styring af udbuddet af AMU. Fremover skal de institutioner der ønsker at udbyde AMU, indgå i et VEU-center-samarbejde.

Med denne evaluering vil vi følge VEU-centrene fra deres start i 2010 til og med 2012. Evalueringen vil dels kunne bidrage til den løbende udvikling af centrenes arbejde, dels vurdere om centrene samlet set har haft den forventede effekt på udbuddet og brugen af VEU. Samlet set vil evalueringen således vurdere om de nye VEU-centre er en effektiv måde at fremme kvalitet og overskuelighed i udbuddet og omfanget af deltagelsen i VEU.

7 Tværgående projekter

Følgende tværgående projekter blev sat i gang med EVA's handlingsplan for 2009:

- Evaluering af brugen af redskaber til undersøgelse af frafald
- Opsamling af erfaringer med virkningsevalueringer
- Evaluering af indsatser til at modvirke negativ social arv
- Opsamling af erfaringer med kvalitetssikring og evaluering af uddannelser.

Med handlingsplanen for 2010 sætter vi følgende tværgående projekter i gang:

Udvikling af benchmarking som metode til at udvælge god praksis

Mange undersøgelser inden for uddannelsesområdet tager udgangspunkt i såkaldt god praksis når erfaringer fra gode institutioner skal videreformidles. Det kan i den forbindelse være en udfordring at det sjældent er særlig veldokumenteret at udvalgte skoler har en bedre praksis eller bedre resultater end andre skoler.

Ved at benchmarke institutioner er det muligt at udvælge institutioner der målt på kvantitative resultatmål klarer sig bedst når der er renset for faktorer som institutionen ikke har kontrol over, fx elevgrundlag. På den måde kan benchmarking-metoden bruges til at udpege institutioner hvis tilgang og praksis må forventes at have en selvstændig betydning for institutionens resultater.

Med dette projekt vil EVA opbygge erfaring med at bruge kvantitativ benchmarking som metode til at udvælge god praksis. Udvælgelsesmetoden kan tænkes at have anvendelse i mange af EVA's evalueringer, bl.a. i evalueringer hvor vi søger god praksis inden for fx bekæmpelse af frafald, rekruttering, overgang til videregående uddannelser og overgang til arbejdsmarkedet.

Projektet vil tage udgangspunkt i skoler på erhvervsuddannelsesområdet og deres indsats for at bekæmpe frafald og trække på de metodiske erfaringer fra EVA's undersøgelse af frafald på det merkantile grundforløb fra 2008-09.

Udvikling og evaluering af indsatser til at modvirke negativ social arv

Indsatser der kan bryde negativ social arv, har længe stået højt på den politiske dagsorden. Der findes forskningsbaseret viden om hvad der karakteriserer og skaber social arv, men ikke en særlig stor viden om hvilke indsatser der virker i forhold til at bryde den sociale arv.

EVA har med sin handlingsplan for 2009 igangsat et projekt i Ishøj Kommune som strækker sig over en flerårig periode. Projektet sætter fokus på skolers og daginstitutioners arbejde med at bryde negativ social arv. Projektet er et integreret udviklings- og evalueringsprojekt der bl.a. trækker på tankegangen bag virkningsevaluering. Projektet sigter mod dels at udvikle og evaluere indsatser til at bryde negativ social arv, dels at afprøve selve projektets metode og udvikle den så den kan bruges til at målrette og evaluere indsatser på kommunalt og institutionelt niveau. Projektet er inspireret af et igangværende udviklingsprojekt på centret Equity in Education på School of Education ved University of Manchester. EVA samarbejder med centret om metode og resultater og om papers der præsenteres på internationale konferencer.

Projektet skal både bidrage med viden om hvordan man lokalt kan udvikle evaluerbare indsatser til at modvirke negativ social arv, og forsøge at udpege mere generaliserbart virkende mekanismer i indsatserne.

Udvikling af evalueringskapacitet

Ifølge lov om Danmarks Evalueringsinstitut skal EVA bidrage til kvalitetsudvikling inden for området uddannelse, undervisning og læring. For at indfri dette formål gennemfører vi en række aktiviteter der sigter mod at udvikle dagtilbuds, skolars og uddannelsesinstitutioners egen kapacitet til at evaluere og udvikle deres praksis. Aktiviteterne har givet os en række erfaringer med hvilke faktorer der har betydning for institutionernes evne til og udbytte af at arbejde systematisk med evaluering og kvalitetsudvikling, og disse erfaringer kan med fordel samles og systematiseres.

Projektets formål er at bidrage til at dagtilbud, skoler og uddannelsesinstitutioner udvikler en solid evalueringskapacitet der understøtter at deres praksis er baseret på systematisk viden om resultater og om sammenhænge mellem processer og resultater. Projektet vil identificere de væsentligste faktorer der skal være til stede for at en institution kan udvikle sin evalueringskapacitet, forstået som evnen til at gennemføre evalueringsprocesser og at kunne bruge systematisk frembragt viden til løbende kvalitetsudvikling.

Projektet resulterer i en publikation om væsentlige faktorer for udvikling af en solid og værdiskabende evalueringskapacitet og et værktøj hvor skoler, dagtilbud og uddannelsesinstitutioner kan få en vurdering af hvor stærk deres evalueringskapacitet er i dag, og eventuelle udviklingsområder og målrettede veje til at styrke deres kapacitet til at evaluere og kvalitetsudvikle.

8 Internationale netværk

EVA følger den internationale udvikling ved at deltage i netværk af organisationer der arbejder med uddannelse, evaluering og kvalitetsudvikling. Derudover deltager vi i en række aktiviteter i samarbejde med nationale og internationale organisationer, og vi prioriterer derfor at have en tæt kontakt til evalueringsinstitutioner i andre lande.

EVA's netværksdeltagelse har til formål at styrke vores position som nationalt videnscenter for international udvikling på dagtilbuds- og uddannelsesområdet. Desuden giver den os mulighed for at formidle danske forhold og succeser og dermed bidrage til den internationale udvikling på området.

EVA indgår i en lang række af internationale netværk. I 2010 vil vi have en aktiv rolle i følgende netværk:

Dagtilbud for børn

Nyt netværk for dagtilbud under ICSEI

Internationalt er fokus på dagtilbudsområdet øget væsentligt. Det afspejles bl.a. i sammenlignende rapporter i OECD-, UNESCO- og EU-regi, hvor der er stor opmærksomhed på forskellige nationale strategier for dagtilbudsområdet.

EVA tog i 2009 initiativ til et globalt netværk med fokus på kvalitetssikring og -udvikling i dagtilbud for børn. Formålet med netværket er at udvikle et forum for vidensdeling og gensidig inspiration på tværs af forskellige nationale dagtilbudssystemer.

Det globale dagtilbudsnetværk oprettes som subnetværk til ICSEI (The International Congress for School Effectiveness and Improvement).

Nyt nordisk netværk for dagtilbud

EVA vil etablere eller søge deltagelse i et nordisk netværk for institutioner der ligner eller har opgaver der ligner EVA's. Her vil fokus være på den særlige skandinaviske dagtilbudstradition med de vilkår og muligheder det giver for styring, kvalitetssikring og -udvikling.

Grundskole og ungdomsuddannelser

Nordisk skolenetværk

EVA er medlem af Nordisk skolenetværk, et netværk for nordiske institutioner der evaluerer på skoleområdet. EVA deltager aktuelt i en arbejdsgruppe, nedsat af netværket, om udvikling af indikatorer. Arbejdsgruppens formål er at komme med bud på hvordan eksisterende data og eksisterende forskning om skolens bidrag til elevernes læring kan bruges til at udvikle indikatorer til brug for tilsyn og udvikling inden for grundskoleområdet.

Videregående uddannelser

ENQA

EVA er fuldgældigt medlem af ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education), som er en sammenslutning af de europæiske evalueringsorganisationer inden for videre-

gående uddannelse. ENQA er det væsentligste internationale netværk for EVA på det videregående område, og sammenslutningen spiller en central rolle i Bologna-processen. EVA bestrider en bestyrelsespost i ENQA og har tidligere haft formandskabet i en årrække.

Aktuelt har EVA taget initiativ til og deltager aktivt i en tværnational arbejdsgruppe i ENQA med fokus på evalueringsorganisationernes interne kvalitetssikring i forlængelse af forventningerne i de europæiske standarder og guidelines for kvalitetssikring.

EVA deltager også i ENQA's audit group, som er et forum for erfaringsudveksling om auditering, et emne som er relevant i forbindelse med pilotauditeringen i EVA's handlingsplan for 2009.

ECA

EVA har siden 2007 deltaget i ECA (European Consortium for Accreditation), som er et netværk for europæiske akkrediteringsinstitutioner inden for videregående uddannelse. Netværket har særlig fokus på vidensdeling og gensidig læring blandt evalueringsorganisationer der arbejder med akkreditering af videregående uddannelser.

I 2009-10 deltager EVA i ECA-regi i et EU-finansieret projekt, TEAM II, som bl.a. undersøger muligheden for fælles akkreditering af tværnationale joint degrees og igangsætter opbygningen af et register over akkrediterede uddannelser i deltagerlandene.

Desuden deltager EVA i ECA's arbejdsgrupper om henholdsvis brugen af kvalifikationsrammen og læringsudbyttet i akkrediteringer og om institutionsevaluering, akkreditering mv.

NOQA

EVA er aktiv deltager i NOQA (Nordic Quality Assurance Network in Higher Education), som er et netværk for nordiske institutioner der arbejder med kvalitetssikring inden for videregående uddannelse. Netværket har som et hovedformål at udarbejde et fælles årligt projekt. Projektrapporterne offentliggøres som regel efterfølgende i ENQA's rapportserie og spredes til resten af Europa.

I 2009-10 handler NOQA-projektet om tilrettelæggelsen og gennemførelsen af institutionsbesøg som metodisk element i evalueringer og akkrediteringer og besøgets rolle og funktion metodisk set.

9 Oversigt over projekter

Oversigt over projekter i 2009-2010

Område og projekt	Handlingsplan
Dagtilbud for børn:	
Undersøgelser af sprogvurderinger af treårige	2009
Årsrapporten Bakspejlet og konference	2009
Evaluering af udviklingsprojekter under "Bedre kvalitet i dagtilbud"	2009
Evaluering af kommunernes håndtering af evalueringer af de pædagogiske læreplaner	2009
EVA-dag til alle kommuner	2009
Værktøjer til forældrevinkler på dagtilbud og kvalitet	2009
Sprogvurderinger og sprogstimulering i dagtilbud	2010
Evaluering af udviklingsprojekter 2010	2010
Årsrapporten Bakspejlet – vidensformidling i magasin, konference og artikler	2010
EVA-dag til alle kommuner	2010
Evaluering af kvalitet i dagplejen	2010
Fortællinger som dokumentation af faglig kvalitet og resultater	2010
Grundskole:	
EVA-dag til alle kommuner	2009
Undersøgelse af særlige ressourcepersoner	2009
Undersøgelse af brugen af undervisningsmidler	2009
Undersøgelse af elevernes alsidige udvikling	2009
Undersøgelse af kommunale kvalitetsrapporter	2009
EVA-dag til alle kommuner	2010
Evaluering af undervisningsdifferentiering i folkeskolen	2010
Evaluering af de nye læreres møde med praksis	2010
Evaluering af ungdomsskolens heltidsundervisning	2010
Ungdomsuddannelser:	
Evaluering af grundforløbspakker på erhvervsuddannelserne	2009
Kortlægning og evaluering af e-læring og it som pædagogisk redskab på erhvervsuddannelserne	2009
Evaluering af optagesystemet på gymnasiale uddannelser	2009
Registerundersøgelse af effekter af gymnasireformen	2009
Evaluering af skolepraktik i erhvervsuddannelserne	2010
Undersøgelse af erhvervsuddannelsernes tilbud til elever med gode forudsætninger for uddannelse	2010
Antologi om perspektiver på gymnasireformen	2010
Evaluering af teamorganisering på de gymnasiale uddannelser	2010
Undersøgelse af effekter af gymnasireformen	2010

Fortsættes næste side ...

Videregående uddannelser:

Undersøgelse af merit på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser (og i VFV-systemet)	2009
Udvikling af auditeringskoncept	2009
Akkrediteringsvurderinger af nye uddannelser og udbud	2009
Akkrediteringsvurderinger af eksisterende uddannelser	2009
Undersøgelse af indsatser til at fastholde studerende	2010
Erfaringsopsamling om kvalitet i transnational uddannelse	2010
Akkrediteringsvurderinger af nye uddannelser og udbud	2010
Akkrediteringsvurderinger af eksisterende uddannelser	2010

Voksen- og efteruddannelser:

Evaluering af anerkendelse af realkompetence på de almene voksenuddannelser	2009
Undersøgelse af e-læring inden for voksen- og efteruddannelse	2009
Evaluering af forberedende voksenundervisning (FVU)	2010
Evaluering af VEU-centre	2010

Tværgående projekter:

Evaluering af brugen af redskaber til undersøgelse af frafald	2009
Opsamling af erfaringer med virkningsevalueringer	2009
Evaluering af indsatser til at modvirke negativ social arv	2009
Opsamling af erfaringer med kvalitetssikring og evaluering af uddannelser	2009
Udvikling af benchmarking som metode til at udvælge god praksis	2010
Udvikling og evaluering af indsatser til at modvirke negativ social arv	2010
Udvikling af evalueringskapacitet	2010